

کارگروه پاسخگویی اجتماعی و عدالت آموزشی معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی کاشان

ضرورت پاسخگویی اجتماعی در دانشگاه‌های علوم پزشکی

فلسفه وجودی دانشگاه‌ها و مؤسسات آکادمیک پاسخ‌گویی به انتظارات و نیازهای جامعه و تعهد اجتماعی است و جزء تفکیک‌ناپذیر از ماهیت نظام آموزش عالی است. در واقع آموزش عالی به عنوان موتور محرکه اقتصادی و از مهمترین عوامل توسعه فرهنگی و اجتماعی کشورها به حساب می‌آید، پس با توجه به نقش مهم آموزش عالی و به‌طور اختصاصی آموزش علوم پزشکی در سلامت و توسعه جامعه، باید نظام آموزشی طوری برنامه‌ریزی شود تا هر چه بیشتر در جهت پاسخگویی به نیازهای جامعه حرکت کند. پاسخگویی به نیازهای جامعه از طرف مراکز آموزش عالی یک چالش مهم و اساسی است و ضرورت در این است که در صورت شکست یا عدم موفقیت دانشجویان در کسب صلاحیت، الزام برای ارایه خدمت به جامعه چه کسی یا کسانی باید مسئول و پاسخگو باشند؟ پاسخگویی به نیازهای جامعه یکی از ضرورت‌های کلیدی سازمان‌های دولتی در برابر مردم است. سازمان‌ها و نظام‌های دولتی که از سرمایه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند، اگر توان پاسخگویی در برابر افراد جامعه را نداشته باشند یک سازمان ناکارآمد و آسیب‌پذیر تلقی می‌شوند. بنابراین پاسخگویی یکی از ارکان اصلی مدیریت دولتی است که مورد توجه قرار گرفتن آن می‌تواند در جهت اثربخشی اقدامات و بهبود شرایط در زمینه ارایه خدمات سازمانی باشد. در این میان نظام آموزش علوم پزشکی با توجه به اهمیت سلامت عمومی جامعه و تربیت نیروهایی که در ایجاد این سلامت نقش اصلی و محوری را دارند، بیش از سایر نظام‌ها مورد نقد قرار می‌گیرند. جامعه و دولت به دلیل تأمین بودجه مالی دانشگاه‌ها و انتظارات عموم مردم در خصوص انجام مسئولیت‌ها، کیفیت برنامه‌های آموزشی، نتایج تحقیقات، توجه به نیازهای جامعه در برنامه‌ریزی‌ها و انجام خدمات برای عموم مردم، بر پاسخگویی نظام آموزشی علوم پزشکی تأکید دارند. اهمیت این موضوع تا جایی است که در نظام آموزشی از پاسخگویی اجتماعی به‌عنوان یکی از چهار رسالت اصلی دانشگاه‌های علوم پزشکی یاد می‌شود.

از این رو مفهوم تعهد، به معنی پاسخگویی در قبال انواع کارکردهای آموزشی، پژوهشی و خدماتی است که دانشگاه‌ها عهده دار آن‌ها هستند. پاسخگویی و تعهد اجتماعی در آموزش علوم پزشکی باید در تمام جنبه‌های مختلف آموزش داده شود. یعنی شامل تلاش همه‌جانبه برای شناسایی نیازها و مشکلات سلامت اجتماعی، تدوین برنامه درسی بر اساس ارزیابی نیازها، آموزش دانشجویان در جامعه، همکاری با سایر سازمان‌های ذی‌ربط جهت ارائه بالاترین کیفیت خدمات می‌باشد.

در پایان تعریف اساسی پاسخ‌گویی را می‌توان اینگونه بیان کرد که:

افراد، گروه‌ها یا مؤسسات با پذیرش عواقب و پیامدهای مسئولیت خود باید به عموم ذینفعان سازمان پاسخگو باشند. در این راستا سازمان‌های پاسخگو دو مشخصه اصلی را باید دارا باشند:

تلاش حداکثری در جهت شناسایی مشکلات و نیازهای ذینفعان

تلاش حداکثری در جهت رفع و برطرف کردن آن نیازها و مشکلات